

УДК 351: 004.738.5

Ю.Є. Гумен, канд. іст. наук, доц., В.С. Грицишин

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ЗАРУБІЖНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ Е-ВРЯДУВАННЯ

Yu.Ye. Humen, Ph.D., Assoc. Prof., V.S.Hrytsyshyn

FOREIGN AND DOMESTIC EXPERIENCE IN IMPLEMENTING E-GOVERNMENT

На сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства, традиційні напрямки організації державного управління не є достатньо ефективними. Виникає необхідність запровадження інновацій, тому актуальним питанням сьогодення є електронне врядування. Аналізуючи одну з основних складових електронного врядування, а саме е-уряд, то варто виділити такі рівні реалізації як G2C («Уряд для громадян»), G2E («Уряд для службовців»), G2B («Уряд для бізнесу»), G2G («Уряд для уряду»). Перевагами системи G2C є економія фінансових ресурсів, системи G2E – автоматизація співпраці уряду зі службовцями чи іншими посадовими особами на місцях, системи G2B – автоматизація сплати податків та електронні тендери, системи G2G – робота державного апарату, внутрішнє діловодство, взаємозв'язок регіонального управління з територіальними підрозділами. Електронна демократія є ключовим елементом електронного врядування. Завдяки ній формується соціально-відповідальна держава, а громадяни отримують якісні адміністративні послуги. Ефективність електронної демократії полягає в запровадженні інформаційно-комунікаційних технологій у суспільно-політичні відносини. Самі ж технології виступають рушієм активності громадян. На практиці ця участь полягає у електронному консультуванні та в електронному партнерстві. Ефективними та продуктивними інструментами електронної демократії є збір підписів для петицій громадян, електронне голосування та анкетування. Попри наявного інтересу зацікавлених сторін проблемою залишається відсутність єдиного координаційного центру, повторюваність функцій та завдань органами влади, конкуренція між ними за вплив на сферу. У високорозвинених демократичних країнах головними каналами надання адміністративних послуг є обслуговування громадян в інтегрованих офісах, надання вказаних послуг за телефоном та в електронний спосіб. Варто проаналізувати Індекс розвитку е-врядування в країнах світу (рис.1)[1].

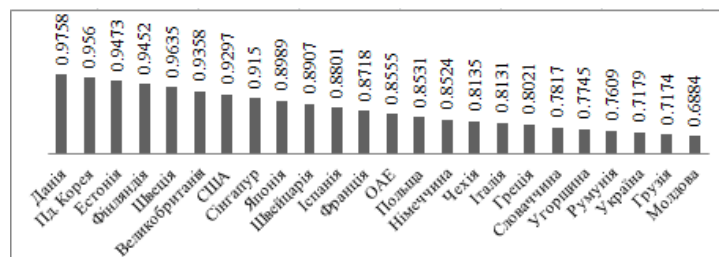

Рисунок 1. Аналіз Індeksu розвитку е-врядування за обраними країнами 2020 року.

Так, у Швейцарії добре побудована взаємодія на рівні громад із громадянами. І при впровадженні електронного врядування основним стало забезпечення сприятливих умов для підприємництва та надання якісних послуг громадянам і бізнесу. В ОАЕ досить швидкими темпами відбувається впровадження електронного врядування, особливо в Дубаї та Абу-Дабі. І увага найбільше приділяється якісним послугам та

забезпеченню зворотного зв'язку з громадянами. В Україні електронне врядування здійснюється в межах функціонування системи електронного документообігу. Проте, якщо проаналізувати індекс розвитку країн щодо е-врядування, то висновком буде те, що Україна, хоч повільно, та все ж рухається в напрямку щодо використання інформаційних технологій в життєдіяльності суспільства. Варто детальніше проаналізувати Індекс розвитку е-врядування в Україні з 2014 по 2020 рік (рис. 2)[2].

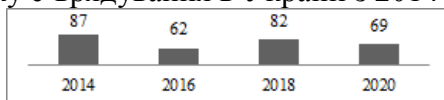

Рисунок 2. Динаміка Індeksu розвитку е-врядування в Україні з 2014 по 2020 рік.

Звідси бачимо, що в 2014 році Україна займала вісімдесят сьоме місце в рейтинговому ряді країн світу щодо розвитку е-врядування, тоді коли в 2016 році – шістдесят друге місце, 2018 році – вісімдесят друге місце та в 2020 році – шістдесят дев'яте місце. Звідси випливає, що динаміка України не є стабільною, а саме рейтингові показники 2020 року є значно нижчими в порівнянні з 2018 році.

На регіональному рівні запроваджено роботу центрів з надання адміністративних послуг (ЦНАП), що відповідають європейським стандартам. Відповідно до запитів громадян, спостерігається потреба у послугах з соціального забезпечення, доступі до електронного законодавства, електронних комунальних сервісах, онлайн платежах податків та зборів. В даний момент варто виділити єдиний портал державних послуг «Дія». Це унікальна можливість отримання публічних послуг, подачі звернень, скарг, петицій громадян, здійснення електронного листування з органами влади, проведення опитувань. Тут доступні 27 державних послуг, які розраховані як для громадян, так і для суб'єктів підприємницької діяльності. Нещодавно Мінцифри презентували ще 4 нові послуги на порталі «Дія», а саме: будівельні послуги, оновлена реєстрація ТОВ онлайн, е-Малятко онлайн та реєстрація місця проживання дитини до 14 років. Однак, темпи впровадження є повільними. Для того, щоб посилити розвиток електронного врядування в Україні потрібно пройти декілька етапів, а саме: проаналізувати, що потребуватимуть громадяни, бізнес і влада у довгостроковій перспективі; модернізувати структуру управління державою інформаційно-комунікаційними технологіями; створювати й реалізовувати регіональні проекти; застосовувати різноманітні мережі для комунікації з громадським суспільством; ввести необхідні стандарти якості надання послуг у ЦНАП. Упорядкування та класифікація нормативно-правової бази в галузі електронного врядування наблизить до ефективної правової системи з загальновизнаними міжнародними нормами. Також необхідна участь громадян щодо прийняття управлінських рішень, наприклад, шляхом подання петицій. Не менш важливим напрямком є розвиток галузевого електронного врядування, а саме: електронної медицини, електронної освіти, електронної торгівлі і т.д.

Література

1. The United Nations E-Government Survey 2020. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2020-Survey/2020%20UN%20E-Government%20Survey%20\(Full%20Report\).pdf](https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2020-Survey/2020%20UN%20E-Government%20Survey%20(Full%20Report).pdf)
2. The United Nations E-Government Survey 2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.un.org/en/development/desa/publications/e-government-survey-2014.html>
3. Міністерство цифрової трансформації презентувало нові електронні послуги та сервіси в Дія. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/news/ministerstvo-cifrovoyi-transformaciyi-prezentovala-novi-elektronni-poslugi-ta-servisi-v-diya>